చరిత్ర చెప్పని ప్రేమ కథ

అది 19వ శతాబ్దపు మధ్యభాగం. భారతదేశంలోని హైదరాబాదు రాష్ట్రం స్వదేశీ సంస్థానంగా వుండింది. ఆరోజుల్లో దీనిని నిజాం రాజ్యం అనేవారు. నిజాం నవాబు పేరుకి స్వతంత్ర ప్రభువే అయినా, నిజానికి రక్షణ విషయంలో బ్రిటిష్ వారి మీద ఆధారపడి వుండేవాడు. వాస్తవానికి నిజాం సంస్థానానికి బయటినుంచి దురాక్రమణ ప్రమాదం అనేది లేనేలేదు. అయినప్పటికీ తమ నీడని చూసి తామే భయపడే నిజం పాలకులు బ్రిటిష్ వారితో రక్షణ ఒప్పందాలు చేసుకుంటుండేవారు. వీటిలో భాగంగానే గోల్కొండ సామ్రాజ్యంలోని కోస్తా జిల్లాలైన ఉత్తర సర్కారులను బ్రిటిష్ వారి పరం చేయడం జరిగింది. అటు తర్వాత దత్తమండలం (బళ్ళారి జిల్లాతో కూడిన రాయలసీమ) వారికి ధారాదత్తం అయిపోయింది. అంతటితో సువిశాలమైన గోల్కొండ సామ్రాజ్యం నిజాం రాష్ట్రంగా కుంచించుకుపోయింది.

నిజాం ప్రభువులు తమ రాష్ట్రంలో బ్రిటిష్‌వారికి స్థావరం ఏర్పరచారు. ఈ వ్యవహారాలు చూసేందుకు హైదరాబాద్‌లో ఒక బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ వుండేవాడు. ఈనాడు ఉమెన్స్ కాలేజీ వున్న భవన ప్రాంగణం ఆ రోజుల్లో బ్రిటిష్ రెసిడెన్సీ. ఆప్రాంతాన్ని "రెసిడెన్సీ కోఠీ" అని పిలిచేవారు. మొన్న మొన్నటివరకూ కూడా అక్కడ వున్న పోస్టాఫీస్‌కు "రెసిడెన్సీ పోస్టాఫీస్" అన్న పేరే వుండేది. తర్వాత దానిని "పుత్లీబౌలీ" అని మార్చారు. ఆ ప్రాంతానికి ఇప్పటికీ 'కోఠీ' అనే అంటారు. ఇది నగరానికి కేంద్ర స్థానం. బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ రెసిడెన్సీలోని ప్రధాన భవనంలో నివసించే వాడు. ఇందులో ఇప్పుడు ఉమెన్స్ కాలేజి అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసులు వున్నాయి.

నిజాం నవాబుకు సహాయంగా వుండేందుకు మద్రాసులోని బ్రిటిష్ రెజిమెంట్ నుంచి సైన్యాన్ని తెప్పించి సికింద్రాబాద్‌లో వుంచేవారు. "లస్కర్" అంటే సైన్యం. అందుకే ఆ రోజుల్లో సికింద్రాబాద్‌ను "లస్కర్" అనేవారు. మద్రాసు నుండి సైన్యం దిగుమతి అవుతుండిన కారణాన వారి కుటుంబాలు ఎన్నో ఈ కంటోన్మెంట్ ఏరియాలోని తిరుమలగిరి, బొల్లారం ప్రాంతాలలో స్థిరపడ్డాయి. అందుకే ఇప్పటికీ అక్కడ గణనీయమైన సంఖ్యలో తమిళ జనాభా కనిపిస్తుంటుంది.

19వ శతాబ్దపు మధ్యభాగంలో మీర్ మహబూబ్ ఆలీఖాన్ నిజాం నవాబుగా వుండేవాడు. ఆయన మంచి నవాబు అని పేరు పొందాడు. ఆయన పేరుతోనే పాలమూరు పట్టణం "మహబూబ్ నగర్" అయింది. ఆయనకి మత దురభిమానం లేదనీ, ప్రజల నందర్నీ కన్న బిడ్డలవలె చూసుకునేవాడనీ ప్రతీతి. ఇందుకు తార్కాణంగా కొన్ని చారిత్రక సత్యాలు ప్రచారంలో వున్నాయి. ఒకసారి మూసీనదికి బ్రహ్మాండంగా వరదలు వచ్చి ప్రజలు ఎన్నో ఇక్కట్లకు గురి అయ్యారట. అది చూసి తల్లడిల్లిపోయిన నవాబు సహాయక చర్యలు చేపట్టడంతో పాటు మసీదులలో ప్రార్థనలు,

వాలయాలలో పూజలు, అభిషేకాలూ చేయించాడట. ఇదికాక పండితుల సూచనల మేరకు ఆయన స్వయంగా మూడు రోజులు ఉపవాసం వుండి, తడిబట్టలు కట్టుకొని స్వయంగా కుండలతో నీళ్ళు తెచ్చి శివలింగాభిషేకాలు చేశాడట. మహమ్మదీయ మతానికి విగ్రహారాధన నిషిద్ధం. వారెవరూ హైందవ పద్ధతిలో దేవుని ఆరాధించరు. అయినా కూడా మహబూబ్ ఆలీఖాన్ తన ప్రజల క్షేమం కోసం తన మతవిరుద్ధమైన పని కూడా చేశాడు. అంతటి ఉన్నత వ్యక్తిత్వం కలవాడు ఆయన.

అదేకాలంలో బ్రిటిష్ రెసిడెంట్‌గా కర్క్ పాట్రిక్ అనే ఆంగ్లేయుడుండేవాడు. సాధారణంగా ఆ రోజుల్లో బ్రిటిష్‌వారు తాము తెల్లవారమనీ, పాలకులమనీ గర్వపడుతూ భారతీయుల్ని నల్లవారనీ, పాలితులనీ చులకనగా చూసేవారు. ఈ అంతరం వల్ల వారు గిరి గీసుకుని అందులోనుంచి బయటకు వచ్చేవారు కాదు. ప్రజలతో సన్నిహిత సంబంధాలు పెట్టుకొనేవారు కాదు. వారితో ప్రతిదీ వ్యవహార సరళిలోనే వుండేది. అయితే కర్క్ పాట్రిక్ ఇందుకు పూర్తిగా భిన్నంగా వుండేవాడు. వచ్చిన కొద్దికాలంలోనే స్థానికంగా చలామణిలో వుండిన ఉర్దూ భాషను బాగా నేర్చుకున్నాడు. ఊళ్ళో జరిగే ఉత్సవాలు, వేడుకలూ చూడడానికి వెళ్తుండేవాడు. సామాన్య ప్రజలతో కలిసి సరదాగా ముచ్చటిస్తుండేవాడు.

మొహరం పండగ వచ్చింది.

హైద్రాబాద్ నగరంలోని పాతబస్తీలో షియా ముస్లిములు చాలామంది వున్నారు. వారికీ, సున్నీ ముస్లిములకీ మత సాంప్రదాయాల విషయంలో సరిపడదు. వారి మసీదులు వేరు. వీరి మసీదులు వేరు. ఇరువురి మధ్యా వివాహ సంబంధాలుండవు. షియాలు మొహరం రోజుల్లో నల్ల బట్టలు వేసుకుని, పంజాలలో పీర్లను నిలబెట్టి సంతాప దినాలు పాటిస్తారు. పండుగ రోజున కొన్నిచోట్ల నిప్పులు తొక్కుతారు కూడా. సున్నీలు సంతాపం పాటిస్తారు కాని ఈ హడావుడేం చేయరు.

హైదరాబాద్‌లో చార్మినార్‌కి దక్షిణం వైపు యాకూత్‌పురా అని ఒక బస్తీ వుంది. అక్కడ షేక్ ఫైజ్ కమాన్ అని ఒక ప్రసిద్ధ ఆర్చి వుంది. దాని కిందనుంచి పోయే సందులో కొంత దూరంపోతే ఒక ఇరుకు సందు వస్తుంది. అక్కడ "బీబీకా అలం" అని పీర్ల పంజా పెట్టే ప్రాంతం వుంది. అక్కడ వుండేవి పీర్లలన్నిటిలోకి ముఖ్యమైన పీర్లన్నమాట. మొహరం రోజున అక్కడి నుంచి పీర్ల ఊరేగింపు బయలుదేరుతుంది. ఈ ప్రధానమైన ఊరేగింపు అక్కడినుండి యాకూత్‌పురా, చార్మినార్ దానికి దగ్గరున్న గుల్జార్ హౌజ్, దారుల్ షిఫా, సుల్తాన్‌పురాల మీదుగా చాదర్‌ఘాట్ చేరుతుంది. మిగిలిన చోట్ల నుంచి బయలుదేరిన చిన్న చిన్న పీర్ల ఊరేగింపుల ఈ ప్రధానమైన ఊరేగింపులో కలుస్తాయి. చాదర్‌ఘాట్ చేరాక అక్కడ మూసీ నదిలో పీర్లని ముంచి తిరిగి తీసుకుపోతారు.

పీర్ల పండగకీ, మన వినాయక చవితి ఉత్సవాలకీ చాలా పోలికలున్నాయి. అనేకచోట్ల వినాయక విగ్రహాన్ని నెలకొల్పినట్లుగానే ఎన్నోచోట్ల పీర్లను పెట్టారు. చివరి రోజున వినాయక విగ్రహాన్ని నీటిలో నిమజ్జనం చేస్తే పీర్లని నీటిలో ముంచి తీసుకువెళ్తారు. అయితే వినాయక చవితి సంతోషంతో జరుకునే పండగ అయితే, మొహరం సంతాపంతో జరుపుకునేది.

షియా ముస్లిములలోని సాంప్రదాయపరులు తమ సంతాపాన్ని చాలా విచిత్రంగా వ్యక్తం చేస్తారు. ఊరేగింపు ముందు లయబద్ధంగా గుండెలు బాదుకుంటూ ఏడుస్తూ నడుస్తారు. కొందరు కత్తులతో, చాకులతో వంటికి గాయాలు చేసుకుని రక్తతర్పణం గావించుకుంటారు. మరికొందరు ఇనుప గొలుసులతో బాదుకొంటారు. చొక్కాలు, బనీన్లు లేకుండా ఈ విధంగా గాయాలు చేసుకుంటూ రోదిస్తూ నడుస్తారు. ఇంకా కొందరు పసిపిల్లల్ని కూడా బీబీకా అలం దగ్గరికి తీసుకువచ్చి వారి వంటికి కత్తితో గాట్లుపెట్టి రక్తం చిమ్మిస్తారు. ఆవిధంగా చేస్తే వారి జీవితం బాగుంటుందని నమ్మిక.

పసిపిల్లలు కూడా రక్తతర్పణం చేశారన్న తృప్తి.

బీబీకా ఆలం దగ్గర నుంచి ప్రధాన ఊరేగింపు బయలుదేరింది. ముందుగా ఒక పెద్ద ఏనుగూ - దానిమీద అంబారీ. ఆ అంబారీలో "ఆలం"ను వుంచారు. ఇది లోహంతో చేసిన అరచెయ్యి. దీనిముందు మౌల్వీ కూర్చుని వుంటాడు. ఈ అలంకి అనేకమంది ముస్లిములూ, హిందువులూ కూడ మొక్కులు మొక్కుకుంటారు. ఊరేగింపు ఇంటిముందుకు వచ్చినప్పుడు ఈ మన్నత్‌లను (మొక్కుబడులను) మౌల్వీకి అందజేస్తారు. మౌల్వీ దానిని స్వీకరించి తిరిగి ఒక గుడ్డని ఇస్తాడు. ఇది మన దేవాలయాలలో ఇచ్చే శేషవస్త్రం లాంటిది. దానిని కలిగి వుంటే శుభం కలుగుతుందని నమ్మకం. మన్నత్‌లలో వుండవలసిన వాటిని పొట్లాలుగా కట్టి అమ్ముతారు. మొక్కుకున్నవారు వీటిని కొనుక్కొని సమర్పించుకుంటారు.

ఊరేగింపు చార్మినార్ వైపు వస్తోంది. ఆ దారిలో రోడ్డుకి రెండువైపులా ఐదారు దేవిడీలున్నాయి. వాటినన్నిటిలో చందూలాల్ దేవిడి చాలా పెద్దది. ఆయన, నవాబు కొలువులో పెద్ద ఉద్యోగం చేసి కన్నుమూశారు. ఆ దేవిడీ ఘనంగా, సౌకర్యంగా వుండే కారణంగా మొహరం ఊరేగింపు చూడాలనుకునే ప్రముఖులను అక్కడ విడిది చేస్తారు. ఆ దేవిడీ ఎదురుగా మరో దేవిడీ వుంది. అది ఒక మాజీ జాగీర్దార్ గారిది.

కర్క్ పాట్రిక్ మొహరం ఊరేగింపు చూడాలనుకున్నాడు. ఆయన ప్రముఖులో ఒకడు కావడం చేత, చందూలాల్ దేవిడీకి సాదరంగా తీసుకువచ్చారు. అలా చూస్తుంటే ఫ్లాష్ లైట్ వెలిగి, ఆరుతున్నట్టనిపించింది. ఆ దేవిడీ నుంచి ప్రతిసారీ ఆమె తనవంక చూస్తున్నట్టు స్పష్టమయింది కర్క్ పాట్రిక్‌కి.

అటు చూస్తే ఎదుటి దేవిడీలో అతిలోక సుందరి వంటి ఒక అప్సరస కనిపించింది. తాను అటు చూస్తే ఆమె తల ప్రక్కకు తిప్పుకుంది. తాను తల తిప్పితే తిరిగి ముసుగు ఎత్తి తనవంకే చూడసాగింది. ఇలా మన్నత్ ఇయ్యడం పూర్తి అయింది. ఏనుగు ముందుకి కదిలింది. దానితోపాటో ఊరేగింపు ముందుకు సాగిపోయింది.

ఒక్కళొక్కళ్లే తిరిగి ఇళ్ళలోకి వెళ్తున్నారు. ఇక్కడ కర్క్ పాట్రిక్, అక్కడ ఆమె అలాగే వుండిపోయారు.

ఇంచుమించు తన దేవిడీలోని వారందరూ లోనికి వెళ్ళిపోవడంతో ఆమెకీ లోనికి వెళ్ళక తప్పలేదు. చివరిసారిగా మరొక్కసారి ముసుగుఎత్తి పాట్రిక్ వంక చూసింది. వెనుదిరిగి వెళ్తూ వెళ్తూ తిరిగి మరోసారి తలతిప్పింది.

అప్రయత్నంగా, వీడ్కోలు చెప్తున్నట్లు చెయ్యి ఎత్తి ఊపాడు పాట్రిక్. సిగ్గుపడినట్లుంది. ఆమె పరుగున లోనికి పోయింది. ఆమె వెళ్ళిపోతుంటే తటిల్లత మాయమైనట్లే అనిపించింది.

తెలియని బరువు గుండెలో చోటు చేసుకుంది కర్క్ పాట్రిక్‌కి. బరువుగ నిట్టూరుస్తూ వెనుదిరిగాడు.

రెసిడెన్సీకి తిరిగి వెళ్ళాడే గాని ఆమె ముగ్ధమోహన రూపం కర్క్ పాట్రిక్ మనః ఫలకం మీద నుంచి చెరిగిపోలేదు. నిత్యమూ అతన్ని వెన్నాడుతూనే వుంది. ఆమె ఎవరు? ఎవరి కుమార్తె? ఆమె ఇల్లు ఆ దేవిడీయేనా? - అలా అనుకోటానికి వీలులేదు. ఎందుకంటే అటువంటి ఊరేగింపులు చూడడానికి ఇరుగు పొరుగువారు, బంధువులు, స్నేహితులు ఎందరెందరో బాగా కనిపిస్తుందని అటువంటి దేవిడీలలోకి, మేడల మీదికి రావడం పరిపాటే. తను కూడా ఆవిధంగా వచ్చి చందూలాల్

దేవిడీ నుంచి చూసినవాడేగా. తన అంతస్థు గొప్పది కనుక చందూలాల్ దేవిడీకి రాగలిగాడు. అదే సామాన్యులైతే మామూలు దేవిడీలకి, మేడలకీ వెళ్తారు. అందువల్ల ఆమె ఖాయంగా ఆ దేవిడీకి చెందినదనే అనుకోడానికి వీలులేదు. పోని ఆమె గురించి విచారిద్దామన్నా అదెలా సాధ్యం? అందులోనూ పర్దాను పాటించే మహమ్మదీయ కుటుంబాల స్త్రీ గురించి విచారణ చేయడం అసంభవం. కొరివితో తలగోక్కున్నట్లు అవుతుంది. పోనీ తన హోదాని బట్టి ఎవర్నేనా పంపి విచారించి రమ్మందామన్నా వారు వెళ్ళి ఏమని విచారిస్తారు? ఎవరు కావాలని చెప్తారు? ఊరు పేరూ తెలియని యువతిని గురించి ఏమి అడగగలరు? ఎందుకడుగుతున్నారంటే ఏమని చెప్పగలరు? ఇదేం జరిగే పనికాదు. అదొక మరచిపోలేని మధుర స్వప్నంగా భావించుకుంటూ వుండిపోయాడు కర్క్ పాట్రిక్ రోజులు గడుస్తున్నా ఆమె ముద్ర మాత్రం అతని మనసునుంచి చెదిరిపోలేదు.

నెలరోజులు గడిచింది.

కర్క్ పాట్రిక్‌కి అప్పుడప్పుడు సాయంత్రం పూట దగ్గరలోనే వున్న గౌలిగూడ చమన్‌కి షికారుగా వెళ్తుండడం అలవాటు. "చమన్" అంటే తోట. ఒకప్పుడు అక్కడ పెద్ద తోట వుండేది. ఇప్పుడు అక్కడ తోట కాదు కదా కనీసం గడ్డిపరక కూడా కనిపించదు. అయినా "గౌలీగూడా చమన్" అన్న పేరు అలాగే వుండి పోయింది.

చమన్‌లో ఒక భాగంలో "గుల్‌బాగ్" వుంది. "గుల్" అంటే పుష్పం. "బాగ్" అంటే తోట. అక్కడ అన్నీ మంచి మంచి పూల మొక్కలు వుంటుండిన కారణంగా ఆ పేరు వచ్చింది.

కర్క్ పాట్రిక్‌కి పూలంటే చాలా ఇష్టం. అందువల్ల చమన్‌కి వెళ్ళినప్పుడు గుల్‌బాగ్‌లో ఎక్కువ సేపు గడుపుతుండేవాడు. తామున్న రెసిడెన్సీలో పూల తోటలకేమీ కొదవలేదు. కాని దేని అందం దానిది. పైగా బయటికి వస్తే సామాన్య ప్రజలతో సన్నిహితత్వం పెరుగుతుంది. అందువల్ల గౌలిగూడా చమన్‌కి వెళ్తుండేవాడు అప్పుడప్పుడు.

ఆ రోజు సాయంత్రం చమన్‌కి వెళ్ళాడు కర్క్ పాట్రిక్. కొంచెం సేపు పచార్లు చేశాక గుల్‌బాగ్‌లోకి వెళ్ళాడు. దూరంగా ఎవరో నలుగురు పర్ధానిషిన్ స్త్రీలు కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్నారు. వాళ్ళున్న వైపు వెళ్ళడం మర్యాద కాదని రెండో వైపు వెళ్ళి ఒక చెట్టు క్రింద బల్లమీద కూర్చున్నాడు. తోటలో జన సంచారం బాగా తక్కువగా వుంది.

కొంచెంసేపటికి ఎవరో ఒక స్త్రీ ఆ నలుగురి నుంచి బయటికి వచ్చి కర్క్ పాట్రిక్‌కి కొంచెం దూరం నుంచి వెళ్ళి వెనకగా వున్న ఒక చెట్టుక్రింద నిలబడింది.

ఆసక్తికొద్దీ అప్రయత్నంగా తల అటు ఎత్తి చూశాడు పాట్రిక్. ఆశ్చర్యం. ఆనాడు చూసిన మనోహరరూపమే అది. పూదోటలో నిలబడిన వనదేవతలాగా వుంది. ఆమె అక్కడ నుంచి తనవంకే చూస్తున్నట్టు గమనించాడు. అప్రయత్నంగా లేచి ఆమె వైపు వెళ్ళి చెట్టుకి ఆవలవైపు నిలబడ్డాడు పాట్రిక్. అక్కడ నుంచి అతను ఆమెతో వచ్చినవాళ్ళకి కనిపించడు. ఆమె మాత్రం కనిపిస్తుంది.

అతను వస్తుంటే భయంతో వణికింది. అంతలో తేరుకుంది. అతను వున్నవైపు తిరిగి ముసుగులోంచి చూడసాగింది.

ఆమెని చూడగానే కర్క్ పాట్రిక్ నోటంట ఉర్దూ కవిత వెలువడింది.

గులే నాదాన్
లుట్‌గయి మేరా మన్
ఖోగయా మేరా బదన్

హోగయా మై కుర్బాన్

అంటే-

"ఓ అమాయక పుష్పమా

నా మనసు దొంగిలింపబడింది

నా శరీరం తప్పిపోయింది

నేను అర్పితమైపోయాను" అని.

మహమ్మదీయులకి సాధారణంగా కవిత్వం అంటే ప్రాణంగా వుంటుంది. మంచి కవితలు వింటె చెవికోసుకుంటారు. అందుకే వారి ముషాయిదా (కవి సమ్మేళనాలు)లకు వచ్చినంత మంది జనం ఇతర భాషా కవి సమ్మేళనాలకు రారు.

అతని కవిత వినగానే ఆమె "సుబానల్లా" అని ప్రశంసాపూర్వకంగా అని తన తొందరపాటుకి నాలుక కరచుకుంది.

"ఆప్.....ఆప్....." అంటూ తడబడసాగింది.

"నేను బ్రిటిష్ రెసిడెంట్‌ని. నా పేరు కర్క్ పాట్రిక్" అన్నాడు.

"హాయ్ అల్లా" అని కంగారుపడి "సలాం అలేకుం" అని వంగి సలాం చేసింది.

"భయపడవద్దు. ఇక్కడికి నేను వచ్చింది కర్క్ పాట్రిక్‌గా. బ్రిటిష్ రెసిడెంట్‌గా కాదు. ఆ రోజు మిమ్మల్ని మొహరం ఊరేగింపు దగ్గర చూశాను"

"అవును నేనూ చూశాను. మీకు ఉర్దూ కవిత్వం వచ్చా?"

"ఆ......ఏదో కొద్దిగా"

"తమాషాగా వుందే. మీరు ఆంగ్లేయులు. ఉర్దూరావడమే కాకుండా అందులో కవిత్వం కూడా చెప్తున్నారు."

"మామూలుగా చెప్పను. మిమ్మల్ని చూడగానే అప్రయత్నంగా వచ్చింది"

సిగ్గుతో ఆమె బుగ్గలు ఎరుపెక్కాయి. ముసుగులోంచి ఆ వెలుగు కనిపిస్తోంది.

కర్క్ పాట్రిక్‌లో తిరిగి కవిత్వం పెల్లుబికింది.

ఆగయా చాంద్ ఆస్మాన్ సే నీచే

ఛుప్‌గయా ఘూంఘట్ కే పీఛే

అంటే "చంద్రుడు ఆకాశం నుంచి క్రిందికి దిగి వచ్చాడు. మేలి ముసుగు మాటున దాగుకొని వున్నాడు' ' అని. సిగ్గుతో ఆమె ముడుచుకుపోయింది. అతని భావం అర్థం చేసుకుని ముసుగును తొలగించింది.

ఆ మేలిమి బంగారు మేనితో దిగివచ్చిన దేవతలా మెరిసిపోతోంది. ఆమె చాయను తెలుపు అనడానికీ వీలులేదు. బంగారు వన్నె అనడానికీ రాదు. మరగకాచిన పాలమీగడ అనడానికీ వీలులేదు. ఈ అందాలన్నీ కలబోసినదేదో అది. మెరుస్తున్న విశాల నయనాలు, తెల్లని తీరైన పలువరుస, సన్నని నిటారు ముక్కు, పల్చని ఎర్రని పెదవులు. నల్లని తీరైన కనుబొమ్మలు, నల్లని ముంగురులు-భావ కవులు కోరుకునే సౌందర్య లక్షణాలన్నీ ఆమెలో మూర్తీభవించి వున్నాయి.

"మీ పేరు?" అడిగాడు పాట్రిక్.

"మెహరున్నీసా, జాగిర్దార్ అబుల్‌హసన్ కుమార్తెని. ఆ రోజు మీరు నన్ను చూసిన దేవిడీ మాదే" అంది ఆమె.

"ఇక్కడికెందుకొచ్చారు?"

"స్నేహితులతో చమన్‌కి వచ్చాను. మిమ్మల్ని చూశాను." ఇక్కడేదో వింత పూవు వుంది కోసుకొచ్చి చూపుతాను. "అని వాళ్ళని మభ్య పెట్టి ఇటు వచ్చాను. ముస్లిం స్త్రీ ఇలా రావడం మామూలుగా జరగదు. కాని నేను తెలియకుండానే వచ్చేశాను" అంది మెహరున్నీసా.

మెహరున్నీసా రావడం ఆలస్యం అయ్యేసరికి ఆమె కోసం స్నేహితులు లేచి రాసాగారు. అది చూసి ఆమె కంగారుగా "వాళ్ళొస్తున్నారు. నేను వస్తాను" అంటూ వెళ్ళబోయింది.

"మళ్ళీ ఎప్పుడు కలుస్తారు?" అన్నాడు పాట్రిక్.

"ఏమో మళ్ళీ ఇలాగే"

"పోనీ ఓసారి రెసిడెన్సీకి రండి"

"అమ్మో...... అక్కడికే, సర్లేండి-అవసరమైనప్పుడు తప్పక వస్తాను" అంటూ సెలవు తీసుకుని చకచక వెళ్ళిపోయింది మెహరున్నీసా.

కర్క్ పాట్రిక్ మెహరున్నీసా కుటుంబం గురించి వాకబు చేశాడు. జాగీర్‌దార్ అబుల్ హసన్ ఒకప్పుడు బాగా బతికినవాడు. ఇప్పుడు పూర్తిగా చితికిపోయాడు. "మింగ మెతుకు లేకపోయినా మీసాలకు సంపెంగ నూనె" అన్నట్టు చిరుగుల చొక్కా మీద చిరగని షేర్వాని వేసుకుంటూ లేని గొప్పలు పోతుంటాడు. మిగిలిన పిల్లలకి పెళ్ళిళ్ల చేశాడు కాని మెహరున్నీసా మిగిలి వుంది. ఆ అందాల బొమ్మని ఏ గొప్ప జాగీర్దార్ కొడుక్కో ఇవ్వాలని ఆశ. కాని సంపదపోయిన ఇతనితో సంబంధానికి వాళ్ళెవరూ సిద్ధంగా లేరు. అలాగని సామాన్యులకియ్యాడానికి అతని మనసు ఒప్పదు. ఈ పరిస్థితులలో ఇరవైయ్యేళ్ళు దాటినా మెహరున్నీసాకి పెళ్ళికాలేదు. ఆమె సంగతి విని బాధపడ్డాడు కర్క్ పాట్రిక్.

ఆ తర్వాత తిరిగి రెండు మూడుసార్లు చమన్‌లోనే కలుసుకున్నారు కర్క్ పాట్రిక్, మెహరున్నీసాలు. నలుగురూ తిరిగే చోట ఒక ముస్లిం స్త్రీ, అందులోనూ వయసులో వున్న పిల్ల పరాయి మగవానితో మాట్లాడడం చాలా కష్టం. అందువల్ల బెదురు బెదురుగా నాలుగు మాటలు మాట్లాడుకుని విడిపోతుండేవారు.

మెహరున్నీసా పట్ల తనకున్న భావమేమిటో పాట్రిక్‌కు అర్థం కాలేదు. అది ప్రేమా- స్నేహమా? ఏమో! అది ప్రేమే అయితే ఫలించదని తెలుసు. ఫలించదని తెలిసి ప్రేమించడం తెలివితక్కువ. అది ఏదైనా తనకి తెలియకుండానే ఆకర్షితుడు అవుతున్నాడు. ఆమెతో జీవితాంతం స్నేహమున్నాచాలు అనుకునే వాడు.

అక్కడ మెహరున్నీసా పరిస్థితి కూడా అదే.

ఆ రోజు కృష్ణపక్షం ముదిరిందేమో, కటిక చీకటిగా వుంది.

కర్క్ పాట్రిక్ తన గదిలో నిద్రపోతున్నాడు. సమయం పన్నెండు కావస్తోంది.

వాచ్‌మన్ వచ్చి కర్క్ పాట్రిక్‌ను నిద్రలేపాడు. "ఆనరబుల్ సర్ ..... ఎవరో ముస్లిం స్త్రీ వచ్చి మిమ్మల్ని అర్జంటుగా కలుసుకోవాలని వచ్చింది. ఇప్పుడు వీలులేదు, సార్ నిద్రపోతున్నారని చెప్పినా వినలేదు. చాల అవసరమనీ, రాచకార్యమనీ చెప్తోంది" అని చెప్పాడు వాచ్‌మన్.

వెంటనే ఆమెని హాలులో ప్రవేశపెట్టమని చెప్పి బట్టలు మార్చుకోసాడు పాట్రిక్.

ఆస్త్రీని హాలులో కూర్చుండబెట్టి వెళ్ళిపోయాడు వాచ్‌మన్.

ఆ వచ్చింది మెహరున్నీసా. పాట్రిక్‌ని చూడగానే "సాబ్ మీరే నన్ను రక్షించాలి" అంటూ ఏడవసాగింది.

ఆమెని ఓదార్చి "అసలు ఏం జరిగింది?" అని అడిగాడు పాట్రిక్.

"సాబ్ మా నాన్న నన్నో ముసలి జాగీర్దార్‌కి ఇచ్చి పెళ్ళి చేయడానికి నిశ్చయించాడు. ఎల్లుండే పెళ్ళి. ఇది నాకిష్టంలేదు. అందుకే తెగించి వచ్చాను మిమ్మల్ని నేను మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించాను. పెళ్ళాడితే మిమ్మల్నే. లేదా కన్యగా వుండిపోగలను కాని ఒక ముస్లిం స్త్రీకి అది అసాధ్యం. అందువల్ల మీరు కాదంటే ప్రాణం తీసుకోడం తప్ప గత్యంతరం లేదు" అంటూ ధైర్యంగా చెప్పింది. అన్నిటికీ తెగించడంతో ఆ ధైర్యం వచ్చింది.

"కాని మన పెళ్ళి ఎలా సాధ్యం? నేను బ్రిటిష్ వాడిని. క్రైస్తవుడిని"

"నాకు ఫర్వాలేదు. మీకు ఇబ్బంది వుంటే చెప్పండి" అంది ఆమె స్థిరచిత్తంతో.

"సరే. ఈ రాత్రికి ఇక్కడే విశ్రాంతి తీసుకో. రేపు నిజాం నవాబుతో మాట్లాడి ఫైనల్ చేస్తాను" అన్నాడు కర్క్ పాట్రిక్.

మర్నాడు తను వస్తున్న విషయం కబురుచేసి నైజాం నవాబ్ మీర్ మహబూబ్ అలీఖాన్ దగ్గరికి వెళ్ళాడు. జరిగింది చెప్పి ఏమి చెయ్యాలని సలహా అడిగాడు.

నవాబు ధర్మసంకటంలో పడ్డాడు "మీరు కూడా ఆమెని ప్రేమిస్తున్నారా?" అని అడిగాడు.

"అవును. పైగా నేను పెళ్ళాడకపోతే ప్రాణం తీసుకుంటుంది" అన్నాడు పాట్రిక్.

నిజాం కొంచెం ఆలోచించి "అయితే ఒక్కటే మార్గం. మీరు ముస్లింగా మారితే జాగీర్‌దార్ అబుల్ హసన్‌ని ఒప్పించి మీ వివాహం జరిపిస్తాను" అన్నాడు.

అందుకు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు కర్క్ పాట్రిక్.

త్వరలోనే శాస్త్రోక్తంగా కర్క్ పాట్రిక్‌ను మహమ్మదీయునిగా మార్పించాడు నవాబు. ఆ తర్వాత అన్నమాట ప్రకారం మెహరున్నీసాకి, కర్క్ పాట్రిక్‌కి పెళ్ళి జరిపించాడు.

రోజులు ఎంతో ఆనందంగా. గడిచిపోతున్నాయి ఆ దంపతులకు.

ఏడాది గడిచేసరికి పండంటి పిల్లాడు పుట్టాడు వాళ్ళకి.

ఆరోజుల్లో లార్డ్ బెంటింగ్ వైస్రాయ్. బ్రిటిష్ రాజప్రతినిధిగా వుండేవాడు. భారత రాజధాని కలకత్తాలో వుండేది.

కర్క్ పాట్రిక్ మహమ్మదీయ మతం పుచ్చుకుని ముస్లిం స్త్రీని వివాహమాడిన విషయం, వారికి పిల్లవాడు కూడా పుట్టిన విషయం బెంటింక్‌కి ఆలస్యంగా తెలిసింది. ఒక ఆంగ్లేయ ఉన్నతాధికారి తనకి తెలియబర్చకుండా ఆవిధంగా చేయడంతో అగ్గిబుగ్గయిపోయాడు. నిజాం నవాబు తనకి మాటమాత్రం చెప్పకుండా ఇందుకు సారథ్యం వహించడం మరీ కోపం కలిగించింది. వారిద్దరికీ సంజాయిషీ అడుగుతూ తాఖీదులు పంపించాడు. తాను మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించిన స్త్రీని వివాహమాడడంలో తప్పులేదని జవాబిచ్చాడు కర్క్ పాట్రిక్. బ్రిటిష్ రెసిడెంట్ వంటి ఉన్నతాధికారి కోరికను కాదనలేకపోయానని చెప్పుకున్నాడు నవాబ్.

వారి సమాధానాలు బెంటింక్ కేమీ నచ్చలేదు. బెంగాల్‌లో తిరుగుబాటు జరుగుతోందని, దానిని అణచడంతో సహాయపడడానికి రావలసిందిగా పాట్రిక్‌కి ఆదేశాలు పంపించాడు.

విధిలేక బెంగాల్ వెళ్ళాడు కర్క్ పాట్రిక్. అక్కడ పథకం ప్రకారం అతన్ని హత్య చేయించి, యుద్ధంలో చనిపోయినట్టుగా ప్రకటించి నవాబుకి ఆ వార్త పంపించాడు.

పిడుగులాంటి ఆ వార్త విని కుప్పకూలి పోయింది మెహరున్నీసా. అనాథలైపోయిన ఆ తల్లీ పిల్లలకు నవాబ్ తన వద్ద ఆశ్రయం కల్పించాడు.

కొన్నాళ్ళ తర్వాత లార్డ్ బెంటింక్ నుంచి నిజాం నవాబుకు మరో లేఖ వచ్చింది. "బ్రిటిష్

జాతీయుడైన కర్క్ పాట్రిక్‌ను వివాహం చేసుకున్న కారణంగా మెహరున్నీసా, ఆమె పుత్రుడు బ్రిటిష్ జాతీయులవుతారు. కర్క్ పాట్రిక్ చనిపోయాడు కనుక అతని కుటుంబాన్ని అతని స్వదేశమైన బ్రిటన్‌కి పంపే బాధ్యత మాకుంది. కనుక వారిని బ్రిటన్ పంపవలసింది. ఇందుకుగాను హైదరాబాద్‌లోని బ్రిటిష్ రెసిడెన్సీలోని ఒక ఉన్నతోద్యోగి వారిని తీసుకుని బొంబాయి వెళ్ళి అక్కడ ఓడ ఎక్కిస్తాడు. అక్కడ నుంచి మా సిబ్బంది ఇంగ్లండ్ జేరుస్తారు" అని అందులో వుంది.

అయిష్టంగా మెహరున్నీసాని, ఆమె కుమారుడ్ని నవాబు బ్రిటిష్ అధికారికి అప్పజెప్పాడు. అసలే తనమీద కోపంగా వున్న బెంటింక్ ఇప్పుడు తను పంపకపోతే తన రాజ్యాన్నే ఊడలాక్కోగలడని భయపడ్డాడు ఆయన.

బ్రిటిష్ ఉద్యోగి వారిద్దరినీ బొంబాయి తీసుకువెళ్ళాడు.

ఆ తర్వాత వారిద్దరూ ఏమైందీ ఎవరికీ తెలియదు. అసలు వాళ్ళు ఇంగ్లండ్ వెళ్ళిందీ, లేనిదీ కూడా తెలియదు. అప్పటి జనం అనుకున్నదాని ప్రకారం ఓడ భారత తీరం వదలగానే ఆవేదన పట్టలేక గుండె పగిలి చనిపోయిందంట మెహరున్నీసా. ప్రయాణంలో ఆ శిశువు కూడా మరణించాడట. మరి కొందరన్నదాని ప్రకారం ఆమె ఓడ వెళ్తుంటే కొడుకుతో సహా సముద్రంలోకి దూకి ఆత్మహత్య చేసుకుందని, ఇంకొందరు చెప్పేదాని ప్రకారం లార్డ్ బెంటింక్ పథకం ప్రకారం వారిద్దరినీ మార్గమధ్యంలో చంపించి సముద్రంలో తోయించాడని.

నిజం మాత్రం ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఎప్పటికీ తెలియదు.

ఇది చరిత్ర చెప్పని విషాద ప్రేమగాథ.

(ఆంధ్రజ్యోతి వీక్లీ - దీపావళి సంచిక, నవంబర్ 1988)